

Bedömarutlåtande vid utbildningsutvärdering med extern bedömning

Specialistsjuksköterskeutbildningen för Anestesi-Intensivvård-Operation vid Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet

Uppdrag och arbetsprocess

Utvärderingen ingår i Göteborgs universitets arbete med kvalitetssäkring av utbildning enligt rektors policybeslut "Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Göteborgs universitet" (Dnr V2016/378) och arbetsprocessen följer akademistyrelsens instruktioner "Instruktion för externa utvärderingar av utbildning på grund och avancerad nivå vid Sahlgrenska akademien".

Program och deltagare vid platsbesöket, se bilaga 1. Samlat dokumentunderlag finns i särskild *ShareFiles-mapp* på Göteborgs universitet.

Följande personer har ingått i bedömargruppen

- **Karin Björkelund**, *specialistsjuksköterska anestesi, intensivvård, PhD, post lektor, f.d.programdirektör, Lunds universitet (ordförande)*
- **Karin Falk Brynhildsen**, *specialistsjuksköterska operationssjukvård, PhD, lektor, Örebro universitet*
- **Ann-Charlotte Falk**, *specialistsjuksköterska intensivvård, PhD, lektor Sophiahemmet högskola*
- **Marina Henriksson**, *avnämarsrepresentant HR strategiska avdelningen, Sahlgrenska Universitetssjukhuset*
- **Katrin Björnelin**, *studentrepresentant från tandläkarprogrammet, Sahlgrenska Akademien*

Sammanfattning

Bedömargruppen vill inleda med att lyfta fram ett antal särskilda styrkor som präglar specialistsjuksköterskeutbildningarna inom Anestesi, Operation och Intensivvård vid Sahlgrenska Akademien, Göteborgs Universitet. Under platsbesöket och diskussionen framgick det tydligt att det fanns ett stort engagemang i programmen av såväl programledning som inriktningsansvariga och kursansvariga lärare. De lärare som bedömargruppen träffade under platsbesöket värnar om utbildningarnas kvalitet och arbetar konsekvent för att förbättra kursernas innehåll och struktur. Vidare var studenterna generellt sett nöjda och tyckte att utbildningarna var givande och rustade dem för sitt kommande yrke.

Programmen har en hög genomströmning med få avhopp och i de enstaka fall där studenter har svårt att uppnå målen finns en organisation med stödåtgärder som snabbt sätts in.

Det finns dock flera kvalitetshöjande åtgärder som föreslås av bedömargruppen:

- Möjligheter till samläsning mellan utbildningsprogrammen. Studenterna saknade teamsamverkan i utbildningen, förslagsvis genom simulering eller seminarium.
- Kursdokumentation: Gör en genomlysning av kursplaner, studiehandledningar och liknande dokument för att säkerställa att de tydliggörs samt att examensmålen synliggörs och karaktäriseras av konstruktiv länkning och progression. Se över lärandemål, betygs-kriterier och examinationsformer. Säkerställ att instruktionerna till alla examinationsuppgifter är tydliga.
- Undersök möjligheterna att begränsa antalet inlämningsuppgifter under VFU. Dessa skulle kunna ersättas med andra examinationsformer exempelvis seminarier genom muntlig examination. Det kan också minska arbetsbelastningen på undervisande lärare.

Redovisning av bedömargruppens omdöme gällande bedömningskriterier (punkt 1-8) samt gruppens övriga synpunkter (punkt 9).

1. Att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Styrkor:

Gemensamt: Vid intervjuer framkommer att det är en god genomströmning vid samtliga inriktningar med få avhopp under utbildningarna. De avhopp som sker är i huvudsak vid programstart. Undervisningsformer varierar med föreläsningar, egen inläsning av litteratur/vetenskapliga och inriktningsspecifika artiklar, grupparbete, seminarier, workshops, simulering (i varierande grad mellan inriktningar), verksamhetsintegrerat lärande (VIL) och VFU. Examinationsformerna (individuellt eller i grupp) sker i form av skriftliga hemtentamen, skriftliga inlämningsuppgifter, skriftliga och muntliga tentamina, simulering, klinisk examination samt individuell bedömning av verksamhetsförlagd utbildning utifrån fastställt underlag.

Studenterna har genom den teoretiska utbildningen upplevt att de till stor del lagt grund för att komma ut på praktiken. Av intervju samt kursutvärderingar har bedömargruppen sett att studenterna i stora drag är nöjda med sin utbildning.

AN: det finns en tydlig progression i lärandemålen mellan kurserna. Redan från första kursen sätts studenten in i specialområdet de ska utbilda sig inom tex specialistsjuksköterskans profession och kärnkompetenser som successivt fördjupas i de följande kurserna med betoning på omvårdnad-/patientperspektiv och den medicinska svårighetsgraden inom specialområdet. Begrepp används i lärandemålen som tyder på att studierna ligger på avancerad nivå (*systematiskt utvärdera...*, *värdera och problematisera ...*, *kritiskt analysera*

..., *syntetisera* ... Fokus läggs också på mänskliga rättigheter, Barnkonventionen, hållbar utveckling, normmedvetenhet och vårdetik. Jämlikhet, genus, etnicitet.

IVA: De examensarbeten som ligger till grund för bedömningen håller generellt en nivå motsvarande kravet för magisterexamen. Programmet inom specialistområdet intensivvård innehåller fördjupning inom specialistsjuksköterskans ansvarsområde.

OP: Finns en progression i lärandemålen mellan de inriktningsspecifika kurserna genom hela programmet. I de exempel på studiehandledning vi fått tillhanda finns en tydlig konstruktiv länkning för måluppfyllelse generellt. Finns mål som svarar mot Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling genom att olika hållbarhetsaspekter skrivits fram i kursplaner och studiehandledningar.

Svagheter:

Gemensamt: Ett gemensamt mål för inriktningarna är att visa förmåga att tillämpa sina specialistkunskaper vid stora olyckor och katastrofer och hur detta examineras är oklart. För AN och IVA saknas begreppet *tillämpning* i kurs-/lärandemålet samt som examination för det gemensamma examensmålet "kunna visa förmåga att tillämpa sina specialistkunskaper vid stora olyckor och katastrofer". Istället anges "beskriva"(AN) och "redovisa" "beakta" (IVA). Examensmålet saknas i OP-inriktningen.

För den gemensamma kursen OM0007 Vetenskaplig metod 7,5 hp saknas studiehandledning och kursrapport. Progression mellan grund och avancerad nivå i metodkursen OMO007 framkommer inte i lärandemålen i kursplanen. Examination består av tre skriftliga individuella inlämningsuppgifter samt en individuell webbaserad tentamen. Bedömningskriterier framgår ej mer än att något moment är obligatoriskt. Kursutvärdering visar av hälften av studenterna som svarat (14/?) att kursens mål och syfte är klart formulerade, att kursen motsvarar kursplanens lärandemål men att administrationen av kursen fungerar mindre bra liksom de pedagogiska arbetsformerna. Studenterna ser inte heller att kursen blir värdefull för deras professionella kompetens (i motsats till de övriga kurserna i programmet). Studenterna har också kommit med flertalet klagomål i kursutvärderingar gällande kursen och dess bristande koppling till examensarbetskursen. Studenterna uppger att det finns en ojämlikhet under kursens gång mellan studenterna på programmen och studentgrupper inom programmen gällande vad de kunnat tillgodose sig under vetenskapligmetod kursen. Olika föreläsare har bidragit ojämnt till olika studenters lärande. Trots upprepade klagomål till kursansvarig och kritik i kursutvärderingar har studenterna inte kunnat se någon förbättring i kursen. Kommunikationen gällande vem som är ansvarig för vad på kursen har varit bristfällig och försvårat möjligheten för studenter att påverka och vara del i förbättringsarbete.

Gällande akademiskt skrivande har samtliga inriktningsansvariga under intervju uppgett att studenternas skrivna språk har varit bristfälligt men har haft god progression under året. Nivå för godkänt språkbruk har inte definierats och bedöms olika. De examensarbeten som har redovisats håller samtliga generellt en nivå motsvarande kravet för magisterexamen. Dock kan delar som Inledning och Bakgrund tydligare sätta fokus på problemområdet redan från början då de tenderar att vara onödigt långa.

AN: I underlagen för programmet saknas vissa uppgifter för hur examensmålen examineras i de olika kurserna, det saknas också översikt för respektive kursers studiehandledningar i form av konstruktiv länkning. Det saknas tydlighet i matrisen avseende hur examensmålen ”-visa vårdpedagogisk förmåga”, ”kunna -visa självkänedom och empatisk förmåga” samt ”-visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående” ingår i de olika kursplanerna och hur de examineras. Dock ingår dessa lärandemål i AssCe-bedömningsformuläret för specialistsjuksköterska som används i VFU vilket förutsätter att studenten examineras utifrån dessa mål. I första kursens lärandemål, OMA100 examineras studenten utifrån lärandemålet ”kunna *förklara* hur ett evidensbaserat aseptiskt förhållningssätt kan förhindra kontaminering av patient, personal och material inom pre-, intra- och postoperativ vård. Examination genomförs av studenten i form av ett webbaserat quiz där möjligheten till måluppfyllelse att ”förklara” är oklart.

Det specifika examensmålet för inriktningen ”kunna visa förmåga att *ansvara för övervakning och utförande av lokal och generell anestesi, analgesi och sedering i samband med operationer, undersökningar och behandlingar av patienter*” är inte tillräckligt tydliggjort i kursplanen för OMA130, den kurs där studenten bedöms skall ha uppnått detta mål.

IVA: De faktiska studieresultaten enligt inlämnat underlag för specialistutbildning inom intensivvård består till stor del av kunskapsfrågor (*redogöra för*) av medicinsk karaktär utan behov av analys på avancerad nivå i relation till exempelvis huvudområdet omvårdnad eller medicinsk vetenskap. I examensmålsmatrisen för IVA framkommer inte progressionen mellan kurserna utan det är övervägande del kunskapsmål (*redogöra för*) med olika inriktningar.

De inlämnade underlagen (studieresultat via examination) möter inte lärandemål i kursplan eller examensmål. Det framgår inte av underlaget vilka examensmål som examineras vid de skriftliga examinationerna. De skriftliga inlämningsuppgifterna saknar bedömningsunderlag.

Enligt kursplaner och studiehandledningar saknas innehåll om hälsofrämjande och förebyggande arbete, identifiera sitt behov av ytterligare kunskap samt vårdpedagogik. De lokala målen vid Göteborgs universitet gällande hållbar utveckling och ökad medvetenhet om genus, jämställdhet och likabehandling framkommer inte i studiehandledningarna eller i de exempel på examinationer som tillhandahållits bedömargruppen. Även i de bifogade kursrapporterna framkommer att studenterna inte anser att dessa mål uppnås i kurserna. Vidare framkommer det att i den första kursen (OMI100) inom specialistutbildning för intensivvård upplevs det enbart vara en repetition av kunskap på grundnivå kring kärnkompetenser på ett generellt plan och inte på avancerad nivå. I kursplanen för OMI100, framkommer inte, varken i lärandemål eller i innehåll, hur kärnkompetenserna bearbetas på avancerad nivå.

OP: Många kursmål i programmet är *beskriva och redovisa*, progressionen kan förtydligas ytterligare genom att använda verb som också visar på att studierna är på avancerad nivå genom tex med fler *problematiserande, analyserande* och *argumenterande* mål.

I examensmålsmatrisen framkommer ej hur målet “...i livets slutskede” är kopplat till kursmålen för OM110 då det helt saknas i kursplanen.

I OM130: I målet kunskap och förståelse anges målet att ... *Redogöra för grundläggande anesthesiologisk omvårdnad..* som i Studiehandedningen uttrycks: *“I VFU inom anestesijukvård tillsammans med handledare planera pre-, intra- och postoperativ omvårdnad för patientens anestesi”*. *“Obligatorisk närvaro omfattas av 24 timmar på en anesthesiavdelning. Bedömning sker i samband med den kliniska examinationen enl. specifikt bedömningsformulär. Intyg inlämnas.”* - Att kunna redogöra för grundläggande anestesi efter 2 dagar på VFU verkar vara ett orimligt högt satt mål.

I samband med slutexamination/NKSE finns följande faktorer som kan påverka rättssäker bedömning på VFU:

- Ej likabehandling mellan studenterna, olika typer av 3 timmars ingrepp, olika team, olika bedömare.
- Osäkerhet i operationsprogrammet (strykningar , omflyttning i programmet etc.)
- Otydlighet gällande vilka kriterier som är minimum för godkännande, framgår inte ur NKSE
- Tidskrävande, mycket lärarresurser krävs
- Ur ett patientetiskt perspektiv (tillfrågas patienter?). Studenter och externa bedömare som ej är anställda vid operationsenheten.

Bedömning:

AN/IVA/OP: Programmen uppvisar brister kopplade till kriteriet.

Samtliga inriktningar uppvisar ställvisa brister där vissa kurser varit överrepresenterade. Övervägande del av kurser har en godtagbar nivå vad det gäller studenternas uppnådda lärandemål och kunskap till VFU och som specialistsjuksköterska.

Reflektioner/rekommendationer:

- Gemensamt: Upplägg och innehåll för den gemensamma kursen OM0007 behöver ses över och integreras med studenternas examensarbeten.
- AN: Examensmål som saknas eller inte är formulerade tillräckligt klart som kurs-/lärandemål behöver tydliggöras i kursplanerna; framför allt för examensmål som innebär ”slutbedömning” dvs att studenten bedöms i slutfasen av utbildningen (särskild kompetens). Examinationsformer och bedömningskriterier bör tydliggöras med konstruktiv länkning till examensmål och kursplaner.
- IVA: Konstruktiv länkning mellan kursplaner, studiehandedningar och examensmål behöver synliggöras för att uppnå examensmålen på avancerad nivå.
- OP: Överväg behovet av en skriftlig examination utöver närvaro för 2 dagars grundläggande anestesi, då detta kan jämföras med en fältstudie.

2. Att undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Styrkor:

Gemensamt: Det framgår vid platsbesök att studenternas lärande i hög grad är i fokus. Studenterna uttrycker stor uppskattning över engagerade inriktnings- och kursansvariga samt att de generellt är mycket nöjda med sina VFU-placeringar, både avseende mottagande, bemötande, handledarnas kunskap om lärandemålen, engagemang, stöd samt möjlighet att få använda sina teoretiska och kliniska kunskaper.

Respektive inriktnings-, -kursansvariga uttrycker ett stort engagemang för att programmen skall fungera så bra som möjligt för studenterna även då förutsättningarna för deras lärande har varit problematiska under covidpandemin. Studenterna och alumn uttrycker att upplägg och genomförande har varit bra med undantag för några kurser. Av studenter och lärare uppfattas kurserna som innehållsrika, dock mycket som skall tenteras/examineras och att det är svårt att få med allt på två terminer.

AN: Studenterna har sista dagen på 3:e kursen, OMA 120, gjort en självvärdering av OMA 100, 110, 120. De har reflekterat över vad de lärt sig, progression och eget ansvar, studieteknik samt plan framåt i OMA130. Detta har de gjort med hjälp av kursplaner och checklistor och uppfattats positivt av studenterna.

IVA: Vid intervjuer framkommer att studenterna överlag är nöjda med undervisningen och inriktningsansvariga och studenter har en dialog gällande innehåll i kurser och muntligt återkopplas i inkluderade kurser.

OP: Studenten uppfattade att informationen fungerade väl, de hade fått information vid programintroduktionen om de förändringar som genomfört efter tidigare kurser. Upplevde att de hade möjlighet att ha synpunkter för att påverka innehållet i programmet för framtida studenter.

Svagheter:

Gemensamt: Generellt behöver programmen skifta fokus från "allt" som ansvariga på programmet hade önskat få med i utbildningen till utbildningens mål och studenternas kommande kompetens i respektive profession. Det finns en styrning av de olika inriktningarna där ansvariga för respektive inriktning i stor utsträckning har möjlighet att forma utbildningen efter egen uppfattning. Exempelvis mängden teori och praktik med barn är varierande och ses grunda sig mer i personlig inställning än krav. Närvarande representanter var eniga i att belastningen var stor gällande att ens gå igenom allt material, men att de inte heller önskade ta bort något från utbildningarna. Allt som allt upplevde studenterna det inte som att programmen var en heltid, utan det var mycket mer än fyrtio timmar i veckan som krävdes för att klara av utbildningarna. Inriktningsansvariga beskriver att de har noterat generationsklyftor gällande studieteknik mellan studenter.

Upplägg och innehåll för den gemensamma kursen OM0007 brister avseende studenternas nöjdhet och har utvärderats negativt vid flera tillfällen. Studenterna uppfattar att deras kritik inte tas till vara. Kursrapport saknas för denna kurs. Alumn uppger i samband med möte att studiehandledning saknas. Saknade presentation om skillnad på kandidat och magister. Studenterna uppfattade att det var en dålig kommunikation mellan kursansvarig, ämnesansvarig och inriktningsansvariga där ingen tog beslut eller ansvar. Inlämningsdatum

som tidigare lades. Alla workshops låg i slutet, sista veckan innan inlämning när allt var färdigt vilket var för sent. Studenterna hade önskat få göra en projektplan som inlämning och sammanhang till slutet. Teorin i sig var bra men nivån var för hög och det var för dåligt upplagt och planerat. Seminarier uppfattades olika mellan inriktningar och grupper samt olika nivå på rättning vid examinationen. Vid anmälan till obligatoriska moment fanns ingen websida att anmäla sig på och det krävdes flera mejl fram och tillbaka mellan kursansvarig, föreläsare samt att förutsättningarna ändrades mycket fram o tillbaka. Examenskursen uppfattades som bättre men utan tydlig koppling till den vetenskapliga metodkursen.

AN: Generellt uppfattas kurserna som innehållsrika, mycket som skall tenteras/examineras och att det är för kort om tid att hinna lära sig allt. Ett exempel är att området "barn" ingår som del i samtliga fyra inriktningsspecifika kurser vilket studenterna uttrycker som viktigt men att kurserna blir splittrade och mycket omfattande då allt skall tenteras. Sista kursen har varit extra betungande pga många skriftliga uppgifter, simulering och examinationer samtidigt som fokus har varit en intensiv VFU-period. Kursansvariga har tagit till sig kritiken och kommer att göra vissa förändringar genom omflyttning av moment från kursen till föregående kurs. Generellt är antalet studenter som utvärderar kurserna skriftligt i programmet lågt, dock kompletteras dessa av muntlig uppföljning vid kursens slut eller vid start av påföljande kurs. Av kursrapporterna framgår att vissa ändringar i upplägg görs men är inte alltid möjliga att genomföra pga det är för kort med tid. Någon student uttryckte önskemål om en bättre dialog mellan lärosätet och VFU plats när det gäller planering vid svårigheter att uppnå obligatoriska mängdträningsmål.

IVA: Det framkommer inte i inlämnat underlag hur studenternas lärande sätts i centrum. I de kursrapporter som delgivits bedömggruppen framgår att det är en variation av läraaktiviteter, dock med övervägande andel föreläsningar som inte alltid motsvarade studenternas behov. Vid skriftlig utvärdering angav studenterna att examinationerna i kurserna (OMI120, OMI130) inte ansågs vara helt relevanta med hänsyn till kursernas mål och syfte. Det framkom önskemål från studenterna att öka innehållet av simuleringar under hela utbildningen.

OP: Studenten återkopplade en önskan att träna moment på kliniskt träningscentrum, KTC, inför sin VFU för att vara mer förberedd. Även simulering/scenarioträning i operationsteamet och tillsammans med anestesi var ett önskemål.

Bedömning:

AN/IVA/OP: Sammantaget svarar samtliga väl upp mot kriteriet, förutom kursen OM0007.

Reflektioner/rekommendationer:

- Samtliga inriktningar bör skifta fokus från allt som *inte* hinns med och förflytta fokus till att optimera det som faktiskt ryms inom utbildningarna. Under intervju uttrycker samtliga studenter samt ansvariga från institutionen att utbildningen är för kort och att allt inte får plats. Här borde initialt fokus från ansvariga vara på att lyfta det som är del av utbildningarna och möjligheten att få grundkompetensen inom specialiteterna på

utsatt tid. Istället för att förmedla en ofrånkomlig tidspress skulle ansvariga kunna lägga mer fokus på allt positivt.

- AN: Utbildningsmålen och hur de examineras bör tydliggöras för studenten genom hela utbildningen i form av konstruktiv länkning och tydlighet i studiehandledningar. En tydlig genomförd konstruktiv länkning kan också ge en tydligare översikt över vad och hur de olika examensmålen examineras där vissa examinationstillfällen kanske kan omarbetas eller sparas in på då den faktiska utbildningstiden endast omfattar 40 veckor.
- IVA: Utbildningsmålen och hur de examineras bör tydliggöras för studenten genom hela utbildningen i form av konstruktiv länkning och tydlighet i studiehandledningar. En tydlig genomförd konstruktiv länkning kan också ge en tydligare översikt över vad och hur de olika examensmålen examineras.
- OP: Utveckla gemensamma läraaktiviteter med anesthesiinriktningen genom olika scenario och simulering för teamsamverkan.

3. Att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Styrkor:

Gemensamt: Generellt svarar utbildningarna upp på att de vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet. Samtliga lärare är vetenskapligt skolade och på hög nivå. Kursmål, innehåll och pedagogiska former inklusive litteratur och vetenskapliga artiklar håller med få undantag en hög nivå relaterat till kriteriet. Inriktningsansvarig och examinatorer har lång klinisk erfarenhet med aktuell koppling till klinisk verksamhetsförlagd forskning vilket upplevs som positivt av både lärare och studenter.

AN: Den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet tydliggörs i kursplaner och studiehandledningar där perioperativ omvårdnad och anesthesiologisk omvårdnad kopplas till såväl medicinsk vetenskap som beteendevetenskap.

IVA: Innehåll i specialistutbildningen inom intensivvård utgår från vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet i enlighet med kursmål inom utbildningen där studenterna ska utgå från aktuell litteratur samt har till stor del yrkesverksamma kliniska lärare deltar i undervisningen.

OP: Innehåll i specialistutbildningen inom operationssjukvård grundas i vetenskaplig och evidensbaserad omvårdnad. I kursplanerna är lärandemålen tydligt angivna utifrån de nationella examensmålen som ytterligare förtydligas i studiehandledningarna i form av konstruktiv länkning.

Svagheter:

Gemensamt: Studenterna behöver tidigt tränas i akademiskt skrivande och ett vetenskapligt språk. Detta bör ingå i bedömningskriterierna för varje skriftlig uppgift; därigenom tränas de inför skrivandet av examensarbetet. Viktigt att studenterna deltar i Akademiskt skrivande då det för många ligger några år bakåt i tiden.

AN: Examinationsformer och bedömningskriterier behöver konstruktivt länkas för att ytterligare tydliggöra för studenten betydelsen av kopplingen till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet.

IVA: Det framkommer inte av inlämnad dokumentation på vilket sätt den vetenskapliga grunden i relation till de kunskapsområden som är vårdvetenskap, medicinsk vetenskap samt samhälls- och beteendevetenskap genomsyrar utbildningen. I studiehandledning inom IVA framkommer en fördjupning med fokus på medicinsk vetenskap dock saknas en fördjupning inom vårdvetenskap samt samhälls- och beteendevetenskap.

I den dokumenterade studiehandledningen framkommer det inte en variation av pedagogiska metoder i det teoretiska innehållet som framför allt innehåller föreläsningar. Dock framkommer olika pedagogiska aktiviteter i kursrapporterna.

OP: Svårt att bedöma den vetenskapliga grunden i undervisningen i antal artiklar i litteraturen med anledning av att det endast är krav på 1 artikel i ett inlämningsarbete.

Lärarna ser förbättringsmöjligheter i kursen OM130 gällande studenters riskbedömningar i samband med kirurgi och att de behöver öva mer på den perioperativa processen. Dock behöver innehållet för pedagogiska aktiviteterna ses över då det redan är en omfattande kurs med många uppgifter.

Bedömning:

AN: Sammantaget svarar väl upp mot kriteriet

IVA: Uppvisar brister kopplade till kriteriet

OP: Sammantaget svarar väl upp mot kriteriet

Reflektioner/rekommendationer:

- Tydliggör ytterligare den vetenskapliga grunden för att studenterna skall förstå betydelsen av vetenskaplig grundad kunskap.
- OP: Se över antalet inriktningsspecifika artiklar knutna till inlämningsuppgifter. Otydligt i det material som bedömargruppen fått tillgång till.

4. Att lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

Styrkor:

Gemensamt: Enligt vår bedömning är planeringen för programmen avseende antalet lärare adekvat. Kompetenshöjande tid ges för att utveckla egen kompetens.

AN: Lärarna har aktuell vetenskaplig kompetens och i hög grad adekvat ämnesmässig och/eller har pågående högskolepedagogisk kompetens. För AN saknas under ht-22/vt-23 en

lärare men för kommande intag står antalet lärare i proportion till utbildningens omfattning och innehåll.

IVA: Inom specialistutbildningen inom intensivvård rapporteras att en omfattande del av lärare innehar aktuell vetenskaplig och ämneskompetens.

OP: Lärarna som vi intervjuade har aktuell och gedigen vetenskaplig och ämnesmässig kompetens, varav en med högskolepedagogisk kompetens.

Svagheter:

AN: Brist på en lärare ht-22/vt-23 samt att en examinator arbetar på annan ort/-er kan medföra extra stor belastning på inriktningsansvarig. Inriktningsansvarig är ej disputerad. Det finns lärare i programmet som saknar högskolepedagogisk ämnesfördjupning.

IVA: Enligt dokumentationen framkommer inte vilka personer som ingår i lärarteamet och deras pedagogiska kompetens för respektive inriktning. Dock framkommer det vid intervjuer att ett önskemål är att vara kliniskt förankrad vilket av tidsbrist inte varit möjligt under de senaste åren.

OP: Det finns lärare i programmet som saknar högskolepedagogisk ämnesfördjupning. Det framkommer vid intervjuer ett önskemål att samtliga lärare är kliniskt förankrade.

Bedömning:

AN: Uppvisar (tillfälliga) brister kopplade till kriteriet

IVA: Sammantaget svarar väl upp mot kriteriet

OP: Uppvisar brister kopplade till kriteriet

Reflektioner/rekommendationer:

- AN: Att extra support/stöd fortsätter att ges så att inriktningsansvarig kan genomföra egen kompetenshöjning.
- IVA: Tydliggör lärarteamet inom specialistinriktningen där likaså klinisk förankring, pedagogik som vetenskaplig kompetens tydliggörs.
- OP: Att kursansvarig har klinisk förankring i sin tjänst. Ge utrymme för pedagogisk kompetensförhöjning.

5. Att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

Styrkor:

Gemensamt: Vi uppfattar att Specialistprogrammen är relevanta för samhällets behov av specialistsjuksköterskans kompetens inom Anestesi, Intensivvård och Operation.

Utbildningarna ger goda förutsättning för att kunna möta både studenternas och samhällets behov, vilket framkommer vid intervjuer med studenter, alumn och avnämare. Programmen

har ett högt söktryck, framför allt inom anestesi och intensivvård. Antalet sökande är relativt högt inom operation jämfört med andra lärosäten.

AN: Studenterna uppfattade att utbildningen förberedde väl för den kommande professionen och vad de skulle utföra. De uppfattade även att det var en god förberedelse för att kunna evidensbasera och söka mer kunskap. Det ingick mycket praktiskt tänk, tex vad börjar du med - ABCDE. Däremot att stöta på livsöden och hur man reagerar på andras livsöden; detta går inte att få in i utbildning utan måste ske i klinisk verksamhet. Jämställdhet och hållbar utveckling integreras i utbildningarnas kurser i form olika studentuppgifter i teori och praktik.

Internationalisering inom anestesi sker bl a genom en extern resurs, professor och programansvarig för ett motsvarande program i USA som även undervisar i annat Europeiskt land inom området. Programmet vid SA ingår sedan ett antal år i ett gemensamt nordiskt samarbete, Nordannet, där bl a studentutbyte och intensivkurser ingår. Programmet har dessutom genomgått en internationellt baserad granskning av International Federation for Nurse Anesthetists (IFNA) 2019, där det uppnådde "Recognition: a statement that IFNA had reviewed the curriculum and determined it substantially met IFNA's Educational Standards".

Svagheter:

Gemensamt: Det framkommer inte hur de kliniska frågeområden/frågeställningar fångas upp inför examensarbetet. Det ser olika ut beroende på när på terminen man skriver sitt examensarbete och kan därför leda till att studenterna inte fångar upp aktuella ämnesval, vilket studenterna påtalade.

Vid intervjuer med studenterna framkommer att det inte ingår några läraaktiviteter i utbildningen som utvecklar studenternas pedagogiska förmåga. För respektive inriktning saknas IPL som läraaktivitet både som teoretiskt innehåll som vid färdighetsträning.

Vid intervjuer av lärare och avnämare framkommer en omfattande brist på specialistsjuksköterskor med handledningskompetens i den verksamhetsförlagda utbildningen.

Alumnundersökning är ej genomförd avseende hur studenter och vårdgivare uppfattar kompetensen hos nyutbildade avseende profession, utvecklings- och förändringskompetens.

AN: I vilket avseende studenternas generiska förmågor som t.ex. kommunikationsförmåga och samarbete tränas metodiskt framkommer inte tydligt i de dokument vi fått tillgång till.

IVA: I de kursvärderingar under pågående utbildning som finns som underlag framkommer att studenter inte uppfattar hur innehållet är värdefullt för den kommande professionen. Om detta speglar en otydlighet kring syften med kurserna eller en faktisk utmaning för professionen går inte att värdera utifrån det inlämnade underlagen.

OP: I vilket avseende studenternas generiska förmågor som t.ex. kommunikationsförmåga och samarbete tränas metodiskt framkommer inte tydligt i de dokument vi fått tillgång till.

Hur internationalisering integreras i utbildningen framkommer ej.

Bedömning:

AN/IVA/OP: Utbildningarna är i hög grad relevanta för studenternas och samhällets behov.

Reflektioner/rekommendationer:

- Gemensamt: Utveckla IPL aktiviteter mellan specialistinriktningar och med teammedlemmar från andra professioner. Genomför alumnundersökningar.
- Genom att inkludera inriktningsspecifika läraktiviteter för att fördjupa kunskap och kompetens på avancerad nivå gällande kärnkompetenserna så kan dessa utveckla just specialistsjuksköterskans kompetens.
- Förbättra dialog och samarbete mellan Göteborgs universitet och verksamheter för att utveckla kurser för handledarkompetens.

6. Att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Styrkor:

Gemensamt: I samtliga kursplaner anges att *“Kursvärdering sker skriftligt samt muntligt i dialog med studenterna. Resultatet och eventuella förändringar i kursens upplägg ska förmedlas både till de studenter som genomförde värderingen och till de studenter som ska påbörja kursen”*. Vid intervjuer framkommer att studenter ges möjlighet till muntlig dialog kring utbildningens utformning. En tydlighet hur studenters återkoppling och inflytande sker ser olika ut i programmen.

AN: Studenterna har möjlighet att genomföra kursvärdering för samtliga kurser. Studenterna erhåller muntlig information vid kursstart om vilka förändringar som har genomförts efter tidigare kursvärderingar (skriftliga och/eller muntliga). Muntliga utvärderingstillfällen erbjuds och genomförs kontinuerligt. Följs upp i form av kursrapporter.

IVA: Kursvärderingar (digitala) och muntlig dialog genomförs i samtliga kurser.

OP: Studenterna har möjlighet att genomföra kursvärderingar för samtliga kurser. I slutet av varje kurs sker en dialog med studenterna där deras synpunkter och återkoppling skrivs ner och bearbetas av inriktningsansvarig och lärarlag. Förändringar i kurs relaterade till studenternas återkoppling presenteras när kursen ges nästa gång.

Svagheter:

Gemensamt: Inget programråd existerar i något program. Avseende planering av utbildningarna har studenterna mindre inflytande. För samtliga inriktningar föreligger en låg svarsfrekvens på kursutvärderingar.

AN: Högre svarsfrekvens på kursvärderingar i de första kurserna men minskar mot slutet av programmet.

IVA: Det saknas struktur/dokumentation för hur studenternas inflytande i planering, genomförande och uppföljning genomförs. Låg svarsfrekvens i samtliga kursvärderingar. Vid

intervjuer med studenter framkommer att de digitala kursutvärderingarna som skickas ut då kurserna avslutas inte känns meningsfulla och att återkoppling av studenternas framförda synpunkter saknas.

I studiehandledningar och kursvärderingar framkommer det inte hur studenter kan ha inflytande kring utbildningsfrågor.

OP: Svårt att få svar genom den digitala kursvärderingen, återkopplingen sker muntligt efter varje kurs. Nackdelen är att återkopplingen ej sker anonymt.

Bedömning:

AN/IVA/OP: Samtliga inriktningar uppvisar brister kopplade till kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer:

- Använd 15 min tid vid kursstart/-slut där samtliga studenter kan utvärdera digitalt alternativt använda andra metoder för kursvärderingar.
- Verka för att utveckla programråd där även studenterna är involverade.
- Tydliggör hur tidigare återkopplingar från studenter påverkat både aktuell och planerad utbildning.

7. Att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Styrkor:

Gemensamt: Det finns gott om bibliotek, med tillgång till grupprum men också läsplatser. På institutionen finns även många mindre grupprum som studenterna kan boka för att arbeta. Det finns en välfungerande studieadministration med tillgänglig studievägledare. Förekomst av någon form av "early warning system", eller rutin finns, där studenter som hamnar efter aktivt söks upp av inriktningsansvarig.

I utvärderingar från den verksamhetsförlagda utbildningen som genomförs av verksamhet framkommer att studenterna anser att VFU har en god lärmiljö där studenterna mottas väl i verksamheterna. Vid intervjuerna framkommer att utbildning som genomförs vid simulatorcentrum upplevs som positiv och mycket lärorik.

AN: Studenterna uppfattar att de snabbt kommer in i studiemiljön med de andra studenterna, att det är övervägande lätt att kommunicera och att nå lärare i de flesta kurserna. Även under Covidpandemin med distansutbildning fungerade lärandemiljön till största delen tillfredsställande. Studenterna tränas i att ta ansvar för sin utbildning och självstyrkt lärande samtidigt som teamarbete är viktiga delar i den kliniska kontexten.

IVA: Det framkommer att vid vissa enheter genomförs reflektioner på regelbunden basis av huvudhandledare från verksamheter, vilket upplevs som positivt då flera studenter från flera

olika enheter kan träffas och utbyta erfarenheter. Studenterna önskar sig mer simuleringsövningar.

OP: Studentgruppen är ofta äldre studenter som vet vad och vart de vill och som har en stark vilja och motivation. Skillnad som ses idag när klinisk erfarenhet inte är ett antagningskrav kan innebära att studenterna behöver mer stöd och har svårare att uppnå kraven men det uppfattas ej som ett omfattande problem. VFU anses av studenterna vara en god lärmiljö. Önskemål framkom dock av studenten att ha mer preklinisk träning på KTC innan VFU. Simuleringsövningar tillsammans med An och IVA framkom också som önskemål av studenterna.

Svagheter:

Gemensamt: Den digitala lärandemiljön har inte utvärderats. Det framkom inte i vilken omfattning undervisningen måste bedrivas på campus då en del föreläsningar låg digitalt även efter pandemin. Studenternas upplevelse av den digitala studiemiljön varierar och bör utvärderas vidare i förhållande till campusbaserad utbildning.

Det framkom vid intervjuer med lärare/inriktningsansvariga/studierektor att det är oklart om studiehandledningar ska förekomma eller om informationen ska ges via andra forum.

Upplägget under vårterminen med två grupper, där ena gruppen skriver examensarbetet och den andra genomför VFU-kursen, uppfattas inte som optimalt av studenterna. Samtliga önskar VFU-kursen i närmare anslutning till föregående inriktnings specifika kurs då de uppfattar att de tappar en del kunskap för det kliniska sammanhanget genom ett långt uppehåll. Även från lärarsidan uttrycks svårigheter att samordna två kurser/grupper samtidigt då "kollisioner" tidsmässigt uppstår. Från avnämarsidan har upplägget med två grupper under vårterminen och en längre placering underlättat gällande VFU-placeringar och tillgång på handledare inom regionens sjukhus. Från regionens sida har man svårt att upprätthålla kravet på särskild handledarkompetens hos de specialistsjuksköterskor som handleder studenterna då bemanningssituationen är problematisk.

Vid intervjuerna framkommer att inte alla VFU enheter erbjuder strukturerade läraaktiviteter med reflektioner för studenter från olika miljöer.

IVA/OP: Det framkommer från de fåtal svar från studenter i kursvärderingar, att det pedagogiska upplägget i de teoretiska delarna av kurserna som vi delgivits inte alltid fungerar optimalt för studenternas måluppfyllelse eller lärmiljö. En stor del av undervisningen består av katedrala föreläsningar där föreläsare inte alltid utgår från studenterna eller från lärandemål. Det framkommer även att det förekommer en ojämn kunskapsnivå av det innehåll som föreläsare förmedlar.

Bedömning:

AN/IVA/OP: Sammantaget svarar samtliga tre inriktningar upp mot kriteriet.

Reflektioner/rekommendationer:

- Inslag av samträning mellan de tre professionerna skulle kunna främja respekten,

förståelsen och samarbetet på sikt.

- I syfte att öka likabehandling mellan studenterna skulle ett samarbete mellan lärare från Göteborgs universitet och verksamheten/avnämaren där dessa planerar tillsammans utifrån lärandemål och aktiviteter gynnas. På så sett erbjuds alla studenter samma möjligheter.

8. Att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Styrkor:

Gemensamt: En kontinuerlig kvalitetsuppföljning görs vart sjätte år. De skriftliga och muntliga kursvärdering som genomförs i respektive inriktning är viktiga för uppföljning och utveckling. I samband med kursstart/-avslut alternativt veckovis sker muntlig dialog med studenterna där de får tillfälle att framföra sina synpunkter och då lärarna återkopplar från föregående kursändringar.

Svagheter:

Gemensamt: Strukturer för kvalitetsuppföljning har inte återkopplats till institutionen och inte heller till inriktningsansvariga för respektive specialistutbildning. Uppföljning av kvalitetsrapporter saknas. Det saknas sammanställning i form av programbokslut årsvis med analys för respektive specialistsjuksköterskeprogram vilket skulle underlätta för bedömarna att se om kontinuerlig uppföljning och utveckling av hela utbildningen genomförs. Återföring av studenters tidigare kursutvärdering för OM0007 till studenterna har ej gjorts vilket nuvarande studenter påtalade som en brist i kommunikationen (i samband med platsbesöket).

AN: Helheten av programmet är svårt att bedöma då det saknas kvalitetsrapport samt analys för programmet.

IVA: Det saknas kvalitetsrapport samt analys för programmet och går därför inte att bedöma. Låg svarsfrekvens vid kursvärderingar vilket av studenterna orsakas av bristande återkoppling från lärare. Studenterna anger även att det behöver ges tid för att besvara kursutvärderingarna i anslutning till seminarier/föreläsningar annars prioriteras inte aktiviteten.

OP: Helheten av programmet är svårt att bedöma då det saknas kvalitetsrapport samt analys för programmet.

Bedömning:

AN/IVA/OP: Samtliga inriktningar uppvisar brister kopplade till kriteriet

Rekommendationer:

- Alumnundersökning.

9. Övriga synpunkter från bedömargruppen

Styrkor:

Sammantaget håller programmen en hög nivå som förbereder studenten väl för kommande professioner. Programledning med lärarstab ger ett intryck av ett starkt studentengagemang, en hög kompetens inom respektive områden och en positiv inställning till kvalitetsutveckling av programmen.

Enligt underlag finns strukturer och planering för kvalitetsuppföljning vid Göteborgs universitet. Det utarbetade kriteriestödet innehöll tydliga beskrivningar kring vad som kan bedömas vid uppföljning av utbildning på grund och avancerad nivå.

Svagheter:

Bristande tillgång för bedömarna till kursinnehållet i Canvas medförde att det fanns svårigheter att bedöma delar av studieanvisningar och examinationskriterier vilket kan ha haft betydelse för vår bedömning. Vid kommande granskningar underlättas bedömningen om samtliga kursplaner och all dokumentation delges till bedömargruppen så att hela programmet kan värderas.

Arbetsbelastningen för studenterna är idag högre än en heltid. Det behövs ett skifte från att redan vid introduktion ge studenterna en stress om att de inte hinner med att lära sig allt under utbildningarna till att vi ska ge dem en grund för att bli specialistsjuksköterskor. Fokus på att uppnå grundläggande kompetens för att bli behörig att ansöka om specialistlegitimation inom respektive ämnesområde. Studenter tycker att allt är viktigt och kan ha svårt att prioritera, vilket gör det speciellt viktigt att institutionen tilldelar studenter tillräcklig men ej övermäktig kunskap under rimlig tid.

Rekommendationer

- Samtliga ansvariga för kvalitet inom utbildning (inriktningsansvariga/studierektorer/pro rektorer) bör ha gemensamma uppstartsmöten för att klargöra kriterier för kvalitet inom utbildning.
- Gör en organisatorisk översyn för att tydliggöra progression mellan kurser på avancerad nivå samt mellan klinisk verksamhet och akademi.
- För pedagogisk utveckling, samarbete och samsyn mellan programmen samt utveckla till exempel programråd.
- Tips: Tips för läsning om nationella utbildnings- och övningsplaner för katastrofmedicinsk beredskap från Socialstyrelsen.
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2022-9-8139.pdf>

